

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cont cec postal No. 40051
Póstai csekk száma

Librăria LEPAGE CLUJ

KÖNYVKERESKEDÉS BUCHHANDLUNG
STR. MATIA I.

NOTE MUZICALE
ZENEMŰ RAKTÁR

Ramburs — (Utánvét): — Lei — b.

Lei b.

On
Bibl Universitatii
Cluj

Cărți literare
50% reducere

MUNKANAPTAR

A Romániai Nemzeti Nagypáholy Jánosrendi Szövetségének védelme alatt dolgozó t. és t. páholyok munkarendje

Unio

Cluj—Kolozsvar keletén. Helyiség: Str. Baba Novac 3. — Munkanapjai: Minden hó első és harmadik szerdáján este 8 órákor. Páros szerdákön értekezlet — Profáncim: Zipszer Alajos str. Baba Novac 3.

Aurora

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden második hétfő este 9 órákor. Közbeeső hétfőn értekezlet — Profáncim: Kovács Lajos unit. elkész, Prundul Rozelor 10.

Traian

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: s'r. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden kedden este 8 órákor. — Profáncim: dr. Ioan Hoza Str. Reg. Carol No. 56.

Zu den drei Säulen

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Strada Noua 27. — Munkanapjai: Minden kedden este 8 órákor. Profán címe: Ludovic Servacius, ny. subprefect, Braşov.

Concordia

Arad keletén. Helyisége: Bulv. Gen. Dragalina 30. — Munkanapjai: Minden csütörtökön este fél 9 órákor. — Profán címe: Dr. Szöllössi Zsigmond ügyvéd, Arad, Str. Regina Maria 3.

Bethlen Gábor

Târgu-Mureş—Marosvásárhely keletén. Helyisége: Str. Ştefan cel Mare 83. — Munka-

napjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 8 órákor. — Profáncim: Dr. Péterfi István orvos, Piaţa Reg. Ferdinand 32.

Bihar

Oradea—Nagvárad keletén. Helyisége: Alea Romei 2. Munkanapjai: Minden 2. hétfőn este 1/2 8 órákor; közbeeső hétfői napokon értekezlet. Profáncim: Dr. Meer Samu Bulv. Reg. Ferdinand 10.

Pax

Timişoara—Temesvár keletén. — Helyisége: Bulv. Reg. Ferdinand, Palatul Lloyd — Lloyd palota. — Munkanapjai: Minden hó második és negyedik hétfőjén este 8 órákor. Páratlan hétfőkön tisztí értekezlet. — Profán címe: Balázs Lajos ny. vasuti főfelügyelő, Timişoara: IV. Str. Joffe 12 Magánügy.

Die Arbeit

Bucureşti—Bukarest keletén. Helyisége: A nagypáholy str. Câmpineanu 45 szám alatti helyiségben dolgozik. — Munkanapjai: Minden hétfőn este 9 órákor. A hó első hétfőjén értekezlet. — Profán címe: Ernst Heitz, Direktor der „Ojeul Böhler“, Bucureşti, I. B-dul Domniţei 1. Library Cluj

Kölcsey (Satumare—Szatmár),

Tisza (Sighetul-Máramarossziget) és **Hunyad** (Deva—Déva) átszervezés alatt.

Szabadkőműves-irodalom

Lennhoff Eugen: Die Freimaurer. Ihre Geschichte. Organisation und ihr heutiges Wirken, 476 Seiten und 107 Bilder.

Brosch. Rm. 14.—, Ganzleinen Rm. 17.—

Gaston Martin: La Franc — Maçonnerie Frs. 12.—

O. Caspari: Die Bedeutung des Freimaurertums V. Ungar B.

A. Daiber: E f Jahre Freimaurer (Logen Geheimnisse) Rm. 1.—

Geischer: Die Freimaurerei, ihr Wesen und Wirken Rm. 1.—

Horneffer: Die Freimaurerei Rm. 1.20

Keller: Die Freimaurerei aus „Natur und Geisteswelt“ Rm. 2.—

Neumann: Die Freimaurerei Rm. 1.20

L. de Ponciu: Hinter den Kulissen

I. Das Freimaurertum der Revolution Rm. 3 5)

II. Judentum und Weltumsturz Rm. 4 —

Schwarz—Bostonitsch: Die Freimaurerei Ihr Ursprung, ihr Geheimnisse, ihr Wirken-

Illust. Rm. 720.

Das Geheimnis des Freimaurers von einem Bruder Meister Rm. 5.—

Leadbeater: Das Verborgene Leben in der Freimaurerei Rm. 15.—

Heinichen: Die Grundgedanken der Freimaurerei im Lichte der Philosophie Rm. 5.60

Kurt Reichl: Blaubuch der Weltfreimaurerei

Az itt felsorolt művek megrendelhetők a „Festvérség“ klubhivatala útján.

Kiadó

TESTVÉRISÉG

KÉZIRAT SZABADKÖMŰVESEK SZÁMÁRA

A testvériségről

Dr. P. G. t. előadása az »Unio« munkáján

Elmondom felfogásomat a testvériség lényegéről.

Sok éve történt, hogy egyszer egy mezei uton igyekeztem hazafelé. Vihar volt készülöben. Egy 10—12 évesnek látszó leánygyermek jött szembe, aki egy nála nagyobbknak látszó fiut cipelt a hátán. Megkérdeztem, mi baja a fiunak.

- Lábát ficamította ki.
- Honnan hozod a hátadon?
- Az erdőből. — Körülbelül két kilométernyire lehetett.
- Nem igen nehéz neked?

A gyermek csodálkozva nézett reám s csak annyit mondott: Hiszen testvérem!

Azelőtt is, azután is sokat hallottam beszélni a testvériségről. Fehér és zöld asztalnál, népgyűléseken, politikai szónoklatokon és papi szöszékből. Azonban soha sem hallottam olyan eleven, olyan igazi jelentésében, mint ettől a gyermekleánytól, amikor a szó jelentését bizonyította a tett, amely világosan mutatta, hogy a teljesen átértzett testvériség milyen nagy teljesítményre képesíti a különben gyenge gyermeki szervezetet is.

Hogy a testvériség igazi lényegét megismerjük és megértsük, meg kell előbb értenünk az ember igazi lényegét.

Az igazi ember nem csupán a fizikai test. A test csak eszköze, műszere a gondolkodónak, mint amilyen eszköz a telefon, vagy a rádió, amely beszél ugyan, de csak akkor, ha mögötte ott áll a gondolkodó ember.

Azután az ember azonosítja magát az ő érzelmi világával, ellenszenvének, rokonszenvének, gyűlöletének, vagy szeretetének, vágyainak, szenvedélyeinek összességével. De értelmes vizsgálódás után megérti, hogy ő sokkal több értelmi megnyilatkozásánál. Ha talál magában olyan érzelmeket, melyek kiélése káros szervezetre, ha van elég lelki ereje, megragadja ezen káros érzelmeket, félreteszi utjából, kiirtja azokat gyökerestül és azt fogja tapasztalni, hogy azok elhárításával, félretételével ő maga még erősebb lett, megnőtt a hatalomban. Nem lehet tehát azonos azzal, aminek félretétele után maga erősebb, nagyobb lett.

Végül az ember gondolataival azonosítja magát. Saját felfogásával a világról, az őt körülvevő tárgyak és dolgokról, a népekről a vallásról, az emberek egymásközötti viszonyáról, a tudományról, stb. — szóval gondolataival, gondolatvilá-

gával. Azt hiszi, hogy az ő gondolatainak és elképzeléseinek összesége az ő énjé.

Pedig az ember sokkal több, mint gondolatainak összesége. A gondolatok az ember alkotásai, melyeket a külső benyomások következtében ő maga hoz létre. Az asztal sohasem azonos az asztalossal, a gondolat sem a gondolkodóval.

Én nem vagyok fizikai testem, hanem az aki azt használja.

Én nem vagyok érzelmeim, vagy azok összesége, hanem az, aki azokat ellenőrzi. Én nem vagyok azonos gondolataimmal, hanem az, aki azokat alkotja. Az én, az igazi belső ember, aki mindezek mögött áll: spirituális lényeg, öntudat-központ, része annak a nagy öntudat-központnak, az Életnek, amelynek külső megnyilatkozása az egész világ.

Minden világosság, ami naprendszerünkben a Naptól ered, ahhoz tartozik. Nem mondhatja senki az ablakán beömlő világosságra, hogy az az ő saját, külön világossága, mert ha kitekint az ablakon, látja, hogy minden napsugár, minden világosság egy és osztatlan. Ugy minden individuális élet lényegében a nagy életnek osztatlan része s csak külső megnyilvánulásában látszik elkülönülni.

Hányféle külső alakban ismerjük a vizet! Nézzük a tenger vizének fodrozatát, amelyen megtörik a hold ezüstös fénye.

Vagy nézzük, amikor a vihar ereje barázdát szánt belé és a hegynyagyságu hullámok, mint a dióhéjat emelik magasra az óceánjáró hajót. Aztán száz kilométeres gyorsasággal rohan és megtörve a parti sziklán, millió darabra porladva hull vissza a tajtékzó tengerbe. Vagy nézzük, mint párát és ködöt, amely elveszi szemünk elől a kilátást, — vagy mint hópehelyt, melynél szebbet a művész keze sem képes rajzolni. Vagy mint tengerszemet, melynek mozdulatlan tükrében visszatökrözik az égbolt, az aranyosszélű felhők, a környező hegyek és fák és a felette elsurranó madár. Mennyi különböző alak és forma és mégis mindegyik mögött ugyanaz a lényeg: víz és víz.

Igy az ember is. Az, hogy születünk és meghalunk, hogy sirunk és kacagunk, hogy szeretünk és gyűlölünk, hogy én és te vagyunk, franciául, németül, románul, vagy magyarul beszélünk, — hogy különböző jelek alatt imádjuk az Istent, egyikünk kereszt, másikunk kakas, vagy félhold, vagy egyéb jelek alatt: az mind külső forma és lényegtelen. A lényeg egy: a belső, spirituális ember, az öntudat-központ része. Ebben a minőségünkben vagyunk mind testvérenk, amely testvériség erősebb, tartósabb és valódibb a hus és vér szerinti testvériség kötelékénél, mert ez a testvériség a természet ténye, a természet förvénye.

Sokan azt mondják, hogy a testvériséget meg kell alkotni!

A testvériséget nem kell ezután megalkotni, mert a testvériség természeti tény és oly régi, mint az emberiség. Csupán fel kell ismerni és életünket aszerint berendezni.

A nehézkedés förvénye azelőtt is förvény volt, mielőtt azt Newton felfedezte. Így a testvériség förvénye is.

Az ember, aki nem ismeri a természet förvényeit, gyakran cselekszik az ellen, beleütközik a förvénybe és ebből fájdalom lesz, mert a förvény erős, keményebb az ércnél és összetöri azt, aki botorul összeütközik vele.

Ha látjuk és tapasztaljuk a körülöttünk levő sok szenvedést, nyomorúságot, csapást, ami az emberiséget sújtja, tudjuk meg, hogy ez mind azért van, mert az ember nem akarja felismerni a természet ezen förvényét. És tudjuk meg azt is, hogy mindaddig fog tartani, míg helyre nem állítjuk a harmóniát, amelyet tudatlanul s a magunk erejét túlbecsülve, megzavartunk.

Az emberek a testvériségből eredő jogok és kötelelességek mértékét az

egyenlőségre szokták építeni. Egyenlő jogokat és egyenlő kötelességeket követelnek.

Pedig a természetben sehol sincs egyenlőség. A természet minden szépsége és harmóniája a különbözősége, az egyenlőtlenységen épül fel.

Mi volna, ha minden hegy egyenlő volna, ha minden fa egyenlő volna, ha minden szín egyenlő volna, minden egyenlő színbe olvadna bele. Nem volna fény és árnyék, nem volnánk képesek felismerni a fárgyakat. Ha minden hang egyenlő volna és egyetlen hangba olvadna össze minden! Az egyenlőség: megállás, halál, a különbözőség: haladás és élet!

Igy az emberek sem egyenlők. Vannak közöttünk kicsinyek, fejletlenek, tudatlanok, kezdetlegesekek — aztán vannak értelmesek, okosak, jól neveltek, gazdagok, tehetségesek.

Ha azt keressük, mi volna a természetes alapja a testvériségből eredő jogok és kötelességek elosztásának, akkor forduljunk a családhoz, ahol a testvériség a test és vér köteléke alapján legjobban megvalósul.

A családban is minden tag különbözik egymástól életkor és képességek szerint. Családfők, nagyszülők, serdültebb gyermekek, kicsinyek és ujonszülöttek. És ha azt keressük, hogy miként alakul ki a jogok és kötelességek aránya, azt találjuk, hogy a legkisebb igényel a legtöbb segítséget. Az ujonszülött egy napig sem tudna élni állandó szülői segítség nélkül. Később, pár éves korában már kevesebb segítségre tart igényt. Serdülő korában maga is nyújt segítséget kisebb testvéreinek s végül, mint felnőtt átveszi a családfenntartás terheit.

Tehát a kisebbnek, a gyengének van legtöbb igénye a segítség elfogadására, a nagyoknak, erősebbeknek legtöbb kötelessége a támogatás nyújtására.

Mi sem természetesebb, hogy a szűkebb testvériség ezen törvényét alkalmazzuk a nagy emberi családra is.

A gyengéké, a tudatlanoké, a fejletleneké az igény a segítségre, az intelligenseké, az erőseké, a jól nevelteké a kötelesség a támogatásra.

Mint ha új társadalmi törvény volna! Pedig nem új, hanem ősrégi természeti törvény, oly régi mint maga az emberiség! Természeti törvény, melyet az emberiség nem szeghet meg büntetlenül.

Azért mi — ha értelmeseknek, intelligenseknek, jól nevelteknek, ha szabadkőműves testvéreknek tartjuk magunkat, mindig és mindenütt, otthon, az irodában, a műhelyben, az utcán és bárhol, ha embertársunkkal van dolgunk — legyen az kicsiny, vagy nagy, durva, vagy finom külsejű, nézzünk mélyen a szemébe, keressük meg benne a belső Embert és mondjuk magunkban csendesen: Az én testvérem! De ne csak mondjuk, hanem cselekedjünk is aszerint!

Jeruzsálemi páholyélet

(K. S. Aurora □)

Nyelvi nehézségek miatt egyelőre német □-hoz kerestem csatlakozást. Ezek főnhatósága: Symbolische Grossloge von Deutschland in Exil. Három páholya van, melyek mindegyike dolgozik, egyik Saarbrückenben, kettő pedig Jeruzsálemben. Az itteniek közül az egyiknek neve: „Ari“ (a nagy kabbalista után elnevezve), héber nyelven dolgozik, főmestere dr. Feigenbaum, szemész. Ugyanebben a helyiségben dolgozik német nyelven a másik □: „Zur Quelle Siloah“, főmestere dr. Fodor, az itteni egyetem kémia tanára, európai híri, Németországban élt, magyar ember. A három □ nagymestere dr. Propper itteni orvos, 10 éve lakik itt, azelőtt Svájcban. Roppant érdekes volt az első munka, mely épen tisztújítás volt a héber nyelvű „Ari“ □-ban. A modernizált kiejtési héber nyelv nagyon kellemes hangzású, de különös varázst adott az esetnek, hogy épen Jeruzsálemben hallhatja az ember a ritust, ott, ahová a szkség szimbolumai vezetnek, s ahol különös meghatottsággal nézi az ember a Salamon templomának oszlopai alatt ülő ft.-ket.

Munka után megkezdődött pár perc szünet után a „Siloah“ □ munkája, majdnem ugyanazokkal a ft.-kel, csak a tisztiségek más beosztásával. Különböen is rendkívül jellemző az itteni szk. életére, hogy minden □-ba bármikor beléphetnek a ft., legyen az francia nyelven dolgozó, vagy egyiptomi főnhatóságu, vagy angol nyelvű, palesztinai nagy □ főnhatósága alatt dolgozó □. Kivételt képez egy angol főnhatóság alatt dolgozó □, mely szigorúan szelektív. A palesztinai, vagy egyiptomi fennhatóság alatt dolgozó □□-ban arab, angol, francia, zsidó, német ft.-vegyesen tagok. Általában rengeteg □ működik itt (a Bné-Brith □□-ok teljesen különállók, senki sem téveszti őket össze a szk. □□-kal). Egy tv.: akár valamennyi □-nak aktív tagja lehet, s alig van tv., ki legalább 3—4 □-nak ne volna tagja.

A német szimbolikus □□-nál a ritus nagyjában olyan, mint nálunk. A ceremóniamester (nem templomőr!) nagy kardcsörtetéssel osztályozva dirigálja a ft.-ket a műhelybe. A biblia az asztalon van és a munka megnyitása előtt a főmester kihuzza a pallost a tokjából és a négy égtáj felé suhint. A kereső (felvételi munka volt) mezitlábba huzott papucsban lett bevezetve, ruha helyett pizsamában. A felvételi szertartás után elvonult felülözködni. Ezalatt mindenki a helyén maradt és élvezettel hallgatta Bach hegedü koncertjét Hauser konzervatoriumi tanár és zeneszerző (magyar!) elsőrangú előadásában, Harmath ugyancsak magyar építész harmóniumkísérlete mellett. Harmath felhasználva a hosszú szünetet, ügyes átmenettel ropogós csárdásba kezdett a harmóniumon, s a helyzet komolyságát csak a fm. kalapácsa mentette meg. Mikor az ujonnan felvett tv.: visszajött, csak akkor kezdődött a kioktatása, melyben a főmester és a Bruder-Zeremonienmeister egyaránt résztvett és nyomban felmondatta vele a leckét az I. és II. felügyelő. Persze a BR-Zeremonienmeister hangosan sugott neki. A munka berekesztésénél a viláosságokat a kalapács ráhelyezésével oltották el. Mesteravatást is láttam. Felünnöen sok a magyarajku tv.: s nem lehetetlen, hogy idővel külön □-ba fognak tömörülni.

Profán körökben — sajnos — nem a leghizelgőbb véleménnyel vannak a szkségről Palesztinában. Tevékenységük eredményeit nem is tudják kifelé dokumentálni és az a körülmény is ártalmas befolyású, hogy a profánokat állandóan ostromolják a belépésre. Az egymásközti meghittebb, szívélyesebb viszonynak az

is a kerékkötője, sok egyébtől eltekintve, hogy nem lépnek egymással magától értetődő tegezési viszonyba, mint ez nálunk már az első vakolásnál megtörténik és talán 1—2 tv.-t leszámítva még a □-on kívül is alkalmazásban marad. Bár nivósak az előadások, de emészthetetlen koszt, mert szakemberek annyira elvont szakmunkái, hogy bármilyen más szakos intellektuellt a hozzászólást hozzánemértés miatt mellőzni kénytelen s így az előadások gyakorlati értéke kevés. A nálunk divó meghítt érintkezési mód nagyon elkelne. Van egy □, mely kizárólag a szkség ontológiájával, a szimbólumok magyarázatával és történelmi kutatásokkal foglalkozik. Főmestere dr. Sandberg szk. történetbuvár és kabbalista. E □-ban órákon át tanítanak a munkán és fel is kell mondaniok a leckét. Mivel, mint említettem, minden tv.: minden □-ba bejáratos, a főbbi □□-nál az oktató munka felesleges és elesik.

Fényes bankett keretében ünnepeltük meg a Sonnwendet, az évnek azt a napját, mikor a nappal először lesz hosszabb. — Minden munka után ingyenes büffé áll a ft.: rendelkezésére, banán, datolya, narancs, finom torták, csokoládék, cukorkák, tea és kiváló palesztinai aszaborok formájában, a vesztett nyomok csarnokában: Utána kávéház, kártya nélkül.

Végezetül citálok kuriózumként a palesztinai nagypáholy nagymesterének az új keresőkkel szemben alkalmazandó ismételtlen megjelent figyelmeztető intését eredefti szövegben: „Contrairement à l'opinion de certaines personnes, la maçonnerie n'est pas une — Ecole de Correction. — Notre bus n'est pas de rendre bons les hommes pervers, mais de rendre meilleurs les hommes bons.“ („Ellentétben egyesek felfogásával, a szkség nem — javító intézet. A mi célunk nem lehet az, hogy perverz embereket próbáljunk ránevelni a jóra, de az, hogy a jó embereket jobbakká tegyük“.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Oswald Spengler és a szabadkőművesség

Előadta dr. G. M. az Unio □ 1934 február 28-iki munkáján

Lehet és szoktak arról vitatkozni, hogy vajjon a dolgokról és történésekről leszűrt logikai eszmerendszerek, a történelemről és benne való mozgásunkról alkotott szemlélet, egyszóval a világnézet független ténye-e a vizsgálódó szubjektumnak, vagy szükségszerűen függ a gondolkodó társadalmi szerepétől, az osztályrétegeződésben elfoglalt helyzetétől? Hogy a filozofiák, miket az eszes egyedek ki-termelnek szükségszerűen magukon viselik-e formálóik érdekdiktáltá főrekvéseinek zablját, hám és kötőfékhálózatát? Avagy a tudat és megismerés olyan magas-szatos ténye-e az emberi szellemnek, ahova nem ér fel az anyagi életmozgás vásári zsvajva, az érdek és osztály surlódások?

De mi ne vitassuk most ezt a kérdést! Tétélezzük fel, hogy a *szellem* igenis szemlélheti archimedesi nyugópontról az anyag és erő, a történelem és társadalom tényeit, hogy leszűrheti és felállíthatja mindezeknek a mozgásoknak főrvényeit a legfőkétefebb, legfenségesebb elfogulatlansággal. Ámbár megrendíti bizalmunkat a rendszerek, sokfélesége, ellentétéssége és a logikai eszmeépítmények eredményeinek oly kaleidoszkópszerű különbözősége, próbáljuk mégis megengedni és elismerni, hogy a szellemprodukciók, világnézeti vélekedések az örökérvényű és befolyásolatlan *ráció* megnyilvánulásai.

Am mindezt felismerve sőt feltételezve nem tagadhatjuk le, nem ismerhetjük félre, hogy a szellemprodukciók gyakorlatba való átültetése, a világnézetek

célszemléletének tettmozgató erővé, társadalmi főrekvessé, egyszóval *történelemmé* való átalakulása magánviseli mindazokat a korlátozásokat, melyeket a hordozó kategóriák, a társadalmi osztályok és érdekcsoportok kiválogatásukban szükségszerűen alkalmaznak e szabad, e befolyásolatlan világnézetekre.

Nem tagadhatjuk le ezt éppen most, korunk egyre élesedő gazdasági és kulturális válságában, mikor a világnézetek és eszmények harca mögött olyan mélytelenül megmutatkozik a kavargó kor gazdasági anarchiája, csődje és termelő osztályainak egyfelől hatalmi, másfelől életfenntartási érdekei.

Szörnyű, ideig és életerőt pattanásig feszítő korszaka ez egy vajdó társadalmi rendszernek, egy válságban tehetetlenül vergődő kulturának. A polgári társadalom és kultúra anyagi bázisai inognak. És nem csak szemlélődő szemekkel és rendszerező logikával nézzük az eseményeket és regisztráljuk a rengéseket, hanem saját bőrünkön és csontjainkon érezzük az omladozó építmény szétesését. A *nemzeti* jelzőjű imperializmusok kultura és életromboló fenyegetései minden pillanatban kirobbanáshoz vezethetnek egyfelől, másfelől meg a hatalmukhoz görcsösen ragaszkodó osztályok és politikai kiszolgálóik itt is ott is vérbe és könyörtelen elnyomásba fojtják a termelő és a termelésből kirekesztett társadalmi kategóriák életük és életmódjuk megvédésére irányuló minden főrekvését: halálos szorítással, könyvmáglyákkal és lelkiismeretlen demagógiával üldözik és fenyegetik a *szabad gondolatot*.

Ha a hadiiparosok és diplomata meg fasiszta kiszolgálóik rablószervezetével átorgonizált államcsoportok még mindig nem vitték bele az emberi társadalmat egy új világégésbe — az csak annak tulajdonítható, hogy még mindig kockázatosnak találják a világháború kijózanító tanulságai folytán öntudatosodott tömegeknek egy új forradalmi frontfőres lehetőségét nyújtani.

Még félnek néha, hogy egy felidézett szörnyű kataklizmában nem csak a népi és produktív életnek millióinak hektombáját, — e reájuk nézve súlytalan és szintelen valamit dobják oda égő és felperzselődő áldozatul, hanem a történelmi frontfőres következtében saját feltett és drága uralkodói pozíciójuk is veszélybe kerülhet.

De a gazdasági gépezet, melynek hatalmukat köszönik, képtelen kátyuba jutott. A termelési technika feltartóztathatatlan fejlődése vastörvényszerűséggel hajítja bele a nagykapitalista korporációk imperialista államait, hogy a piachiány és az expanziós lehetőségek befagyása miatt lecsökkent profittermelést bármilyen biztosítsák. A kényszerű és tüneti megoldások; a dumpinggal és transfermoratoriummal kombinált autarchia, a termelési költségek csökkentése, a bérleszállítások és a racionalizálás módszerei; a standardizálás, Taylor-rendszer és a futószalag révén, a kapitalista tervgazdaságra és államkapitalizmusra való főrekvések mind nem oldalták meg az áruterelő gazdasági rendszer önmagában rejlő ellentmondásait. De a válság és az azt még csak jobban kiélező megoldási főrekvések még inkább kimélyítették a társadalmi termelés hordozóinak az osztályoknak érdeellentéteit és belső harcát.

Rengeteg gazdasági érték; a megsemmisített és ócskavasként kihasználhatatlanul heverő termelvények és termelő berendezések pusztulása, kis és nagyiparosok és kereskedők, főkések, vállalkozók és alkalmazottaik csődbejutása és társadalmi lecsuszása, az egész társadalom de különösen a fizikai és szellemi proletáriátus hallatlan életnivó csökkenése és végül a munkanélkülieknek, a termelésből és fogyasztásból önhibájukon kívül kirekesztetteknek egyre növekedő serege jelzik az utat, az érték és emberpusztító gazdasági válság útját.

De nem csupán ezek az önmagukban is szörnyű tények pusztítják és rágják az emberi társadalom életgyökereit. A beteg testből kitermelődő kóros szemlélet és lázalom, a tudatzavar és vágyalom filozófiája és etikája irányítója akar és igazolója tud lenni a kulturájavak megsemmisítését eredményező osztrályelnyomásnak és az új világháborúval fenyegető imperiálista főrevéseknek.

És mit tesz ebben a kétségbeejtő és titáni küzdelemben, a gazdasági, politikai és ideológiai erők haláltáncában az intellektuel, aki érteletlenül és létalapjaiban fenyegetve áll szemben a válság e szellemi emanációival, a sokszínű és bőditő illatu lápvirágfizozofiákkal és szektaetikával. Ahogy egyik aradi testvérünk rajzolta meg előadásában, az intellektuel egyik típusa kihasználhatlanul, mert helyzetében kihasználhatatlanul, hagyja intellektusa legértékesebb részét, „a királyi művészetet, amely az igazság fanatikus szeretetét és az emberi szolidaritás hitét egyesíti” és passzív védekező fölényre, maró ironiává jegecesíti azt, — saját tehetetlen helyzetének igazolására mindazt lemosolyogva „ami szívének értékes és drága.” A másik típus, a kevésbé tudatosok csoportja, az ironia passzivitása helyett az irrealizmus passz szivításába menekül, „egy álidealizmus kuliszái mögé rejti a valóságot és könnyen válik példájává az álcázott reakció propagandájának.” Hiszen „az egyensúlyszertől megszabadított agy a tetszetős teoriák egész sokaságát szállítja és a Nietzsche és nietzschécskék légiója kész glorifikálni a barbarizmust és az aljasságot.”

Az erőszak és imperiálista háború egy ilyen glorifikálója a divatos német filozofus Oswald Spengler is.

A gyökerei Nietzscheig nyulnak le. Az ő übermensché jön rosszon túli erőszakos emberistene lett a bismarcki Németország iparmágnásainak és hadvezéri, avagy diplomata imperialistáinak öngazoló etosza. Sok esetben azonban kompenzázó szellemi ficama az önkényt elszervező *intellektuelek* behódoló, aláztos machismusának és gerinctelenségének is.

A költő-filozofus Nietzsche maga is példája a vágy és megvalósulás összerütközéseit eszmerendszerré szublimáló és kivetítő léleknek. A lélekkutatásnak nyújt pompás felületet és valóban inkább a pszichoanalízis mint a filozofiatörténet területehez tartozik. A nőies, puritán és szemérmes Nietzsche, a szelid és a végtelesen érzékeny idegember, aki tele van szekszuális elfojtásokkal és maga is dekadensnek tudja magát, világos meglátásaiban észre is vette az ösztönök elfojtásának a tudatra való visszahatását és műveiben már meg vannak a freudi és adleri eleméletek csirái. „Ami nem vagyok, az az Isten és az erény a szememben” mondja Zarathustra.

Tőle vette át Spengler az ember kegyetlen ragadozóként való beállítását, célzárbanulatát és mindenkifölött Nietzsche pszichoanalitikailag gyanus kihangsúlyozott gyűlöletét a „csordaember” erkölce, szociális érzéke, jóakarata, kiméletessége, szorgalma mértékletessége, részvéte stb. iránt.

De természetesen, jobban mondva szükségszerűen módosul a spengleri ikerteória mindazokban a részletekben, ahol a módosult imperiálista erőviszonyok nem engedik meg ugyanazon örök *érvényű* megoldások kinyilatkoztatását. Nietzsche az orosz imperializmust össze akarta kapcsolni a némettel és a zsidó pénz hatalommal a világ meghódítására. Spengler az oroszokat a leggyermekibb egyszerűséggel szineseknek teszi meg: „A szinesekhez számítom az orosz lakosságot és részint Dél és Délkelet-Európa lakosságát is.”

Nietzsche politikai ideálja a hasonszörű filozofus-arisztokraták „*tábornokká*” és „*erős, bátor emberre*” kompenzált felsőbb lények klikkuralma megorganizált tőkésék és munkások fölött. Páneurópa hive, nem korlátozzák szűk nacionalista

szempontok, de természetesen a meghódított és hódoló Európát gondolja, mint *napoleoni* europaer. Spengler amennyiben újabban (*Jahre der Entscheidung*) mégis nagy kegyesen hajlandó lemondani a megjósolt elpusztulásról (hála Hitler uralomrajutásának) „*korszerűen*“ a hűbéri rendiséget szeretné visszaállítani és az „erős“ északi faj „lelkileg fegyelmezett“ németiség „fausti lelkének“ eszményi imperializmusát fantáziálja. Ezt az „egészséges ösztönü“ tehát a fölötté való uralkodást eltűrő és akaró „tekintélyfisztelő igazi népelet“ teszi lehetővé.

A nietzschei önkényes fogalom és szóhasználatot, a dogmatikus kinyilatkoztatásokat, az egyik merész állítást a másik merész állításával való bizonyítási mód-szerít szintén hiánytalanul átvette Spengler is. De míg a paradoxon és aforizma-faragó Nietzsche fenegyerekeskedő kijelentéseit a józan kritika parodiának érzi és önként adódik az ellentmondás és cáfolat elgaloppírozásaival, beteges önhiúságával és megbotránkozató fogalom kifordításaival szemben, addig Spengler a rendszerességségs látszatával hipnotizál és keményebb próbára teszi a kissé lustább logikával rendelkező vagy *egyirányuan vágyterhelt* olvasót.

Nietzsche maga is beismeri világosabb pilanataiban, hogy eredetiségében nagy része van az értelmetlenségnek és bármennyire brutális is Max Nordau megjegyzése az elmeegógyintézetbe került költő-filozofusra: „megfelelő ember a megfelelő helyen“, e szomorú fényvel mégis retrospektív világosság esik kötéltáncosí szellemprodukcióinak egy részére. Viszont Spengler tudtommal mindeztideig nem került be a fébolydába, ellenben újabb műveiben egyre autoritatívabb és egyre *váteszibb* tételekkel támasztja alá az aktív német politikai nagyságok kézzelfoghatóan, jobban mondvá bőrön érzékelhetően gyakorlati osztálytörökvéseit.

Első és legterjedelmesebb művében a meghasonlott polgári társadalom a világháboru chaotikus felbomlásában fogamzott *dekadens* és pesszimista világvégi életérzését — letűnt és hanyatló kulturák „történefilozófiai“ szemléletén, rengeteg adat és szintanai önkényes elmélet és meghatározástömegben keresztül fejezi ki. A *Nyugat alkonyának* hatalmas két kötete végül is nem más, mint egy nagy-szabású, filozófiai szakkifejezésekkel izetlenített, szabadon elővezetett kultúr-történet. Egy kissé önkényes szintézis, mely az új történefilozófiai rendszer merész-igényével lép fel. A hatalmas és nem minden költői invenciót nélkülöző vázlat elé egy már ideálista-filozofus kritikusi által is észrevett módon hozzáidomított képtelen dialektikát és metafizikát bigyesztett nyilvánvalóan utólagosan. Ebben rengeteg homályos, de filozófiai kinézésű *fogalomkinyilatkoztatást* termel, amelyeknek logika-kritikai letárgyalásához most sem idő, sem szükség nincs, de hiányzik az ehhez szükséges perverz skolasztikus beállítottságom is. Különböben is Spengler előre elsáncolja magát a logikai megközelíthetőség elől; kinyilatkoztatván pl. hogy:

1. A filozófiai gondolkozásban nem dönt a tudományosság és rendszeresség.
2. A nyugati kultúrában lezárult a rendszeres és etikai filozófiák kora és ezekután egyetlen lehetséges és szükségképeni filozofia a *historiai-pszichológiai szkepticizmus* (?) amelynek ő a képviselője. (Mellesleg megjegyezve a szkepszis itt merő félrevezetés és szofisztika, mert hiszen rögtön ezután az önkényesen kinyilatkoztatott fogalmak egész özönét zudítja a gyanuflanul emésztő agybetendézésekre nyilvánvalóan fel sem tételezve a legcsekélyebb kétely jogosultságát sem.)
3. A történelem foglalatá mindannak, ami nincs viszonylatban a matematikával. (Valamivel több bátorsággal hozzátehetné: és a logikával.)
4. Külömbiséget kell tennünk a természet megismerése és a *történelem intuitív átélése* között.

5. Van a megismerésnek egy magasabb formája, ez a gondolkodás, ami nem egyéb, mint az *érzéklés alól felszabadult megértés*.

6. A történelmi szemlélésre születni kell.

7. A fogalmi megismerés megöli, a történelmi szemlélés megjelkesíti a maga tárgyát.

8. Az igazi történelmi szemléletre nézve az adatok csak symbolumok.

9. A történelmi kutató előtt semmikép sem szabad, hogy a tudományosság ideálja lebegjen, sőt a történelmi kutató, annál jelentősebb, minél kevesebb köze van a tulajdonképeni tudományokhoz. Végül:

10. A történelmi szemlélésben nem is döntenek az igaz és hamis jelzők, itt csak a „mély” és „felületes” kifejezések alkalmazhatók.

Aki mindezt a *mélységet és érzéklés alól felszabadult megértést* levette, annak még csupán csak a „Sors” elvét kell megemésztetnie, mely a történelmi történést mozgálja és amit szerinte tudományos utángondolással magyarázni nem lehet csak éreztetni és a benne rejlő gondolatot ébresztetni.

Nem kell azonban azt gondolni, hogy Spenglernél nem használható állítólagos szkepticizmusa legalább arra, hogy ne ragaszkodjék túlságosan sajátos metafizikájának különben sem logikus levezetéseihez. Későbbi szellemproduktóiban szívesen vezetfi ugyan elő unós-unfalan e már egyszer belénk szuggerált fogalomszörnyeket, sőt mint említettem előszeretettel használja a bizonyításnak ama Kolumbus tojásaként egyszerű módozatát, hogy saját régebbi megállapításait idézi egyre. Viszont ha kívánt következtetéseit nem tudja ilyenformán könnyűszerrel kitenyészteni attól sem riad vissza, hogy, hála az előrelátóan leszögeezett relativitás elvének, a saját fogalom meghatározásait a legnyugodtabban ellenkező értelemben használja és alkalmazza újra és újra. Igen sok példa található erre újabb műveiben, csak kár volna időnkét ilyesminek felsorolására pocskolnói Cluj

Egy magyarrá is lefordított kis könyvében, (*Gép és ember*) amelynek nem szerény alcime: *Egy új életfilozofia gondolatai* úgy látszik már lemondott vagy megfelejtkezett ama *megállapításról*, hogy korunkban már befellegzett a rendszerető és etikai filozófálásnak, mert, mint címe és mutatja ime értékkiteleteket, etoszt, életfilozófiát következtet az élet szemléletéből. Lássuk milyen ez a szemlélet és milyen az életcélküzés, a levont tanulság?

Bár az előszóban előrebocsátja, hogy „kipróbált szemléleti formáit” most az emberiség őstörténetére akarja alkalmazni túl ezen mégis állítólagos szociológiába és ebből következő jövőjóslásba torkollik. Kijelenti, hogy a humista idealizmus és a filologus kulturtörténészek történelemszemlélete *valóságellenes* a matérializmusé, viszont nélkülözi a *mélységet* és csak „báméskodók lapos ábrándja az örök boldogságról”, akik nem *igazi ismerői* a technikai problémának“. „Bár e trivialis optimizmus végét éljük — így szól — az ilyen balgaságok hallatára borzalommal gondolunk arra az iszonyatos unalomra, amely az ilyen idillek pusztá olvasásakor megüli a lelket. Valójában ezeknek csak részbeni megvalósulása (t. i. az osztálymentes társadalomnak és a kanti örök békének) főmeges mészárlásra és öngyilkossági járványra vezetne“.

Hja, ő egy ilyen férfias filozófus. És mint ismételten biztosít, az egyedül üdvözítő is. Mert:

„Egyedül csak a fiziognomikus *érzék* képes a történetek értelmét felfogni. Csak a *született ember, élet- és történelemismerőknek* az idők végtelenjét átfogó éles tekintete képes arra, hogy feltárja annak mélyebb jelentőségét.“ „A XX-ik század végre megérett arra, hogy a fényeknek végső rejtelmébe behatoljon — ezek összességéből tevődik össze ugyanis az igazi világtörténelem. Szó sem lehet többé

arról, hogy az egyesek, vagy a tömegek privát izlése szerint magyarázzuk a jelenségeket, megfelelően a racionalista irányzatnak, vagy saját kívánságainknak és reményeinknek. Az „így kell lenni“, vagy az „így kellene lenni“ helyére a kérelhetetlen „így van“ és „így lesz“ lépett“.

Ez után a biztató szuggerálás után körülbelül a következő bölcsességeket tudjuk meg az emberiség őstörténetéről. Mivel Nietzschevel szemben Spengler legalább egy kissé szereti megőrizni az összefüggés és rendszeresség látszatát — saját egyéni találmányu őstörténetét a biológiába próbálja lehorgonyozni.

A növényi és állati létet az állat „technikája“ különbözteti meg, amellyel az élő és élettelen természetet uralja. Ez a technika nem szerszámot, nem gépet jelent hanem ezek felhasználását, általában a lélek taktikáját az életben. „A módszer maga is fegyver — mondja — és ezért a technika nem része a közgazdaságnak, mint ahogy a háboru és a politika mellett az utóbbi sem különálló része az életnek. Ezek mind csak egyes oldalai a *jelkes*, *tevékeny* és *harcos* életnek.

Az állati élet növényevő és ragadozó típusokra különül. És itt egyszerre nem lesz fontos a biologia, „az anatomusok osztályozó és rendszerező dühe, materialista szemszöge“, hanem jön a kinyilatkoztatás Nietzsche után szabadon: „Az ember ragadozó állat. *Sorsa* és *Jelke* szerint ragadozó“. Élvezi a tényt nagyon, csak hogy többet akar: „Pompás, bátor, agyafurt és borzalmas ragadozó. Támadva él, gyilkolva és pusztítva. Uralkodni akar, mióta csak a földön él“. — Hja az embert vágyai vezérik. „A filozofus tudatos gondolkodását legnagyobbbrészt fitkos ösztönei vezetik és kényszerítik meghatározott utakra“ vette észre még Nietzsche is.

A ragadozás még arra is jó Spenglernek, hogy a „tulajdon királyi fogalmát“ innen vezesse le. (Szemben az őstörténet komoly kutatóival, akik, mint Morgan észreveszik, hogy a magántulajdon épen akkor jelentkezik, mikor a halász-vadász törzsek állattenyésztő, majd földművelő törzsekké alakulnak át.)

Az állati technika: az ösztön, a kéz és szerszám egyidejű és hirtelen megjelenésével alakul át emberi technikává, mely tudatos, változtatható, személyes és feltaláló. Nagyon, de nagyon tetszik Spenglernek ez a magányos ragadozó, ez az öntudatos, de közösségérzés nélküli ember, aki „nemcsak az „én“ hanem az „enyém“ pátozását is ismeri, És ismeri a harc mámorát is, mikor kése belevág az ellenséges husba, mikor győzelemtől ittasultan hörgést és verszagot érez. Minden igazi férfi érzi olykor, még ma, a késői kulturák városaiban is az ős lelkiségnek eme alvó parázsát“. Ugyebár gyönyörű!?

A beszéd és vállalkozás szintén egyidejű és hirtelen felléptével azonban az ember két típusa alakul ki és határolódik el „természetük szerint parancsolók“ és engedelmességek típusára. „Alapformájává vált az a sokoldalúvá kialakult emberi léte; oly tény ez, ami csak magával az élettel együtt szűnhet meg“. „Megengedem, hogy ez mesterkelt és természetellenes, de — épen ez a kultúra“. — Hipnotizálj, nehogy eszünkbe jusson kételkedni, majd kissé odább így fejlesztesd és erősítsd bennünk a szuggerált tényálladékat, „Természetes rangkülönbség van az emberek között, az uralkodásra vagy szolgaságra születettek között; az élet vezérei és vezetettjei között. Ez magától értetődő és egészséges időkből és népeknél mindenki által önként elismert tény, noha a hanyatlás évszázadai oda kényszerülnek, hogy ezt ne lássák vagy tagadják“.

A természetes szó fenti önkényes alkalmazásából még csak kilóg a lóláb, de az állam az impérialista-fasiszta államideál meghatározásában már nyílt, rövid és precíz: „Az állam, a nép, külcélok elérésére alakított belső rendje“. Kissé még brutálisabb machiavellizmussal ezt így is mondhatnánk: Az állam a népet külcélok elérésére alakító belső rend.

„Minden filozófiában van egy pont, hol a filozofus meggyőződése szinpadra lép: vagy hogy egy régi miszterium nyelvén mondjuk:

Adventavit asinus
Pulcher et fortissimus“.

ismeri be Nietzsche.

Spengler ime elérkezett az önkény és osztályelnyomás glorifikálásához és minden ellentmondás, vagy ellenkező megnyilvánulás tapasztalásakor csak tájékozni vagy sajnálkozni tud. Sajnos az elszaporodott „kezek“ túlsúlyba jutnak a tehetségesek, vezető egyéniségek falkájával szemben; „irigyek“ és „békés jámborai ájultan rázzák a kalitka rácsát“, holott „igy volt, így lesz, e tényt meg nem változtathatjuk“. Sajnos a „lelki feszültség“ váltotta fel a bajtársiasságot és megértést. „Nem akarják belátni, hogy a vezető munka keményebb és „az ő életük is annak sikerétől függ“. A gépet fétissé teszi és úgy tudja, hogy „a gép pályájának irányába kényszerít bennünket, kivétel nélkül mindnyájunkat, akár tudjunk és akarjuk ezt, akár nem“. A dolgozó kezek nem becsülik a vezérek jelentőségét és az *igazi egyének* közgazdasági értékét, mely oly magasságokba emelkedett, hogy letről nézve már láthatatlan és érthetetlen. „Fellázadnak a szerep ellen, melyet rájuk a gépek és nem ezek tulajdonosai kényszerítettek. É lázadás a kezeknek a sors elleni lázadás“. (tehát kilátástalan) szögezi le bölcsen.

Más bajok is vannak: a technika elárulása a színes fajoknak, amelyek a *fausti* kulturát saját fegyvereivel támadják és konkurenciájukkal pusztítják; a született vezéreken észlelhető pacifizmus és fáradtság stb. „Ez már nem krízis, ez a végső katasztrófa kezdete“ huhogja. Most jön a tanulság levonása, az *etika*, az életfilozofia:

„E sorsláltára csak egy világnézet lehet méltó hozzánk, Achilles álláspontja: Inkább rövid de tevékeny és dicsőséggel teli, mint tartalmatlan és hosszú élet.“

„E korbá születünk és bátran kell a számunkra elrendelt utat végigjárni, más választásunk nincsen. Reménység és menekülés nélkül kitartani az elveszett poszton: ez a kötelességünk. Kitartant, mint a római katona, kinek csontjait ott találták Pompeji kapuja előtt, aki meghalt mert a Vezuv kitörésekor elfelejtették felváltani. Ez az igazi nagyság ez az igazi race!“

Ez nagyon szépen hangzik, csak hogy a gyakorlatban ez a *kitartás* a fasizmus önkényét, a rohamcsapatok és az imperialista világháború ingenesét jelenti.

De hagyjuk talán már abba vitézül pesszimista filozofusunk, kissé gyomor-terhelő és undorító mór szellemű szádizmusát. Nyilvánvaló terméke ő e bomló és vesztét érző társadalmi rendszernek. Megállapításai és történet szemlélete, szociológiája és értéktételei önkényesek és vágy diktálta kipárolgásai egy uralkodó osztály végítélet érzésének, vakságának és görcsös ragaszkodása a hatalomhoz.

Mi lehet a szabadkőművesség, a haladást és tökéletesebbülést célul és igéretül ismerők álláspontja e filozófiával és gyakorlati megnyilvánulásaival szemben? Lehetnek pesszimisták, akik látva a liberális szellem térszétését, az önkény és osztályelnyomás szükségszerűen és egyre élesebb formában való jelentkezését minden területen, némi joggal vesztik el reményeiket a *királyi művészet* idealizmusának, az emberi szolidaritást hirdetésnek győzelmi esélyeit illetőleg. Való, hogy az emberszeretet, a humanizmus, a liberális gondolkodás egyre nyilvánvalóbb és egyre gyakoribb részletkudarcot szenved a feszülő ellentétek e korszakában. De ok ez arra, hogy kétségbeessünk? Ok ez arra, hogy letörve és meggyávulva lemondjunk ideáljainkról, visszahúzódjunk a harctól, mely a társadalmat, az emberiség jövőjét korunkban dönti el?

Nem, a szabadkőművesség elkötelezte magát a jövővel, a kultúrával, az igazsággal. Elkötelezte magát, ez lényege és csúfos kudarok és fájó vereségek között sem szabad felhagynia a reménnyel, a forró akarattal, mennie kell, harcba szállani, csatázni és vívni. de mindig, de meg nem szünve az uton-utfélen leselkedő társadalmi Igazságtalanság ellen, mint ama manchai lovag Don Quichote!

Halódik és végnapjait éli a polgári társadalom? Lehet. De van társadalom a polgárin kívül is, van emberiség! Zörög és csikorog a polgári rendszer, az *áruter-melő* gazdaság? Lehet. De van anyagi lehetőség, emberek által meghódított mód az éhezők, a rongyosok, a tudatlanok ellátására; a gépet, a most tevékenységre kárhoztatott gépet felhasználhatja az ember, ha ennek társadalmi akadályai megszűnnek! Hamvad, degeneráldók és pusztul a polgári kultúra? Lehet. De van kultúra, van *polgárosultság* és vannak kulturjavak — és van a kultúrából mindig ezideig kirekesztett óriási embertömeg! Talán-talán még sem leszünk öngyilkosok az *unalomtól*, ha egyszer minden anyagi és szellemi kultúra, háboru és elnyomás nélkül lesz köztulajdona az emberiségnek!

Testvéreim, a történelmet idézem: Mikor 1871-ben a párisi dolgozók saját kezükbe ragadták sorsuk intézését és a versaillesi kormány vérbe és erőszakba készült fojtani a megmozdulást, a párisi szabadkőművesek kötényesen és jelvényekkel a testükkal álltak ki a sáncokra az ostromló versaillesiakkal szemben protestálni a polgárháboru ellen és a világ szabadkőműveseihaz kiáltottak:

„A világ szabadkőművességéhez kiáltunk, tiltakozzanak a polgárháboru ellen. Értsék meg, mit akarnak párisi testvéreik. Át akarják tenni a méltányosság elvét a gyakorlatba. Általános életszabállyá emelik a felebaráti szeretetet s az emberiség igaz ügyének védelmére ragadtak kardot. Ne tűrjétek, hogy visszatérjen a káosz. És ez történik, ha nem sietünk párisi testvéreink segítségére!”

Zászlóikat foszlánnyá lövöldözték, Thiers és Gallifet tábornok véres mészárlása, huszonegyezer ember hullahegyévé változtatták a párisi forradalmat a polgári „rend” nevében s a megvadított és elkinzott forradalmárok is maró és némileg jogosult gunnyal mondtak le az erőszaknélküliség eszméjéről.

Testvéreim, a liberálist, a humanizmust sok kudarc és gunyos gáncs érte azóta is. Egyetlen és kötelező etikánk mégis ez legyen: Harcra a háboru, az erőszak és elnyomás; — a kiéheztetés és elkorcsosítás, a politikai konquisztátorok és a meghunyászkodó álerkölc ellen. Harcra a dolgozók és gondolkodók, az elnyomottak és elnyomítottak; a megalázottak és megszorítottak, a munkásság és parasztság, a zsidó és néger, a színes és fehér, az üldözött és kinzott ember nevében.

Harcra, mert szükséges élet és kultúra-megváltó ez a harc. Mert, ha a dialektikus történelemszemlélet és szociologia meg is mutatja a kibontakozás útját, lehetőségét és reményét, nem hallgattja el azt sem, hogy a társadalom erőinek ilyen véres meghasonlása az illető társadalom pusztulását is okozhatja.

Ez az én hittem és vallomásom a szabadkőművességről és engedjétek meg, hogy most befejezésül biztatásul és igéretül Adyt idézzem:

„Mikor az elnyomottak, a senkik,
Jajdulva, fegyverkezve jönnek,
Az Isten jön és millió árnya
Méhébe halt erőnek és örömmek
Jajdulva, fegyverkezve jönnek.

Akik erőt és örömet ölnek
Nem lesz majd kegyelem azoknak
Néhány ezer évig tűr az Isten,
De aztán, jaj a gyilkosoknak
Nem lesz, majd kegyelem azoknak“.

A terv eszméje a világ felépítésében

A „Pax“ □ 1933. Márc. 27. munkáján előadta Dr. D. V.

Munkám első hallásra különösen látszó tárgya azon erős benyomásomból keletkezett, melyet szimbolumaink gazdagsága és értelmezésük gyönyörűsége reám gyakorolt.

Mint tudjátok, összes jelképeink az *építésből* vannak merítve. Ehez a *tevékenységhez* gyermekkorom óta fítkos ragaszkodás és csodálat fűz. Ebben látom ma is, érett ésszel, annyi élettapasztalat és csalódás után is, a legszebb emberi *tevékenységet*. Ez az igazi *alkotás*, méltó kiválasztottak számára, mert rokon a *teremtéssel*.

T.:k, mi valamennyien egy építő cég tagjai vagyunk, kik a legnagyobb feladatra vállalkoztunk: a *világ lehető tökéletesebb felépítésére*. — Megvan bennünk a hit, hogy ez lehetséges, az akarat, hogy végrehajtsuk a jószándék s a *tökéletesedésre* való főrekvés ereje, a nagy művön való munkálkodás szépségének öröme.

Azonban építeni csak *terv* után lehet! — Mennél nagyobb az épület, melyet emelni akarunk, annál inkább szűkség van *tervre* — sőt részlettervekre is, melyek végtelen munkánk közben irányítsanak. Gondolkodó ember nem fog hozzá dolgához, mielőtt meg nem fontolja és konkrét tervekben le nem fekteti azt.

Építeni azért oly nagyszerű, mert a lelkesedés, az erő egyesül benne a *szépséggel*, ami ösztönös és a tudással, a bölcsességgel, ami isteni.

Mi szk.:k építők vagyunk, a szó legnemesebb értelmében — de milyen *terv* szerint?

Valami homályos kép lebegett kezdettől fogva a szemeink előtt, mikor hozzáfogtunk. — Munka közben tapasztalatokat szereztünk, gyakorlottabbak lettünk, és vajjon tisztábban áll-e a *terv* szemeink előtt?

Mióta itt vagyok köztetek T.:k, keresem ezt a *tervet*, várom a magyarázatát, égve a vágytól, hogy alaposabban megismerhessem.

Ahogy itt tanultam, megtudtam, hogy „a *terv* a mestereknek, a bölcseknek van fenntartva”. Az ő feladatuk a tervezés, hivatásuk a *terv* magyarázata, a munka vezetése. — De bármennyit nyertem is eddig tanításaikból, mindaz amit építésünk *tervéről* megtudhattam, nagyon kevés, egész általános, elmosódott vonalú, alig megfogható volt — különösen a mai küzdelmes, türelmetlen, szenvedő élet közepette. . .

S ahogy így magamban fépelődtem, szemem megakadt egyik legtitokzatosabb szimbolumonkon, mely úgy érzem, világosságot gyujthat a homályban és határozott irányt adhat elmélkedéseinknek.

Ez a szimbolum a *rajztábla*. — Az a deszka, melyre a *terv* fel van rajzoltva s amelynek alapján a mesterek az építő munkát vezetik. Ez a rajztábla teli van irva különös jelekkel, avatátlan számára érthetetlen ideogramokkal, melyeket csak bölcsek értenek. Ennek nyomán adják parancsaikat.

A rajztábla minden P □ ban ott fekszik a Keleten a Főm.: asztalán, vagy a Skót-ritus szerintieknél a kubuson, a *tökéletesség* jelképén. — Ez kell, hogy legyen a mi vezetőnk, ebben van építésünk nagy *terve* lefektetve.

Tudjátok T.:k, hogy a rajztábla a Biblia. — Ezt persze nem úgy kell tekintenünk, mint valamely vallás szent könyvét, — hanem megint csak, mint egy jelképét, — éppen azt amit keresünk: szimbolumát annak a *tökéletes tervnek*, melyben a V. N. É. M. az ő szándékát lefektette, s melyet meg kell valósítanunk.

Ugy érzem T.:k, megtaláltam a fonalat, mely a káoszból kivezet. — Szimbolumaink titokzatos nyelven szólnak s annak, aki őket egész lelkével kérdezi világos választ adnak. — A válasz mai nyelvre lefordítva kb. a következő:

Van egy (istnni) világrend! — Létezik a dolgok természetében rejlő, rend és értelem! A természet törvényei, a tények logikája ennek a világrendnek a kifejezései. — Ezeket kell konzekvensen megértenünk, engedelmesen követnünk, s ezzel dolgozunk a nagy terv megvalósításán . . . Szenvedélyek és tudatlanság elhomályosíthatják látásunkat, eltakaríthatják a nagy terv vonalait, — de a családok és szenvedések mindig kérérlhetetlenül visszavezetnek a helyes utra.

Ime a terv, a V. N. E. M.-nek tökéletes alkotása, melyet nekünk okosan követnünk kell, s akkor bizonyosak lehetünk, hogy munkánk nem lesz hiábavaló.

Persze ezt a tervet megértni nem könnyű. — Az eberek elit-jének állandó erőfeszítése, teljes odaadása, minden tehetsége és szakadatlan küzdelmei sükségesek ahoz, hogy fokozatosan előbbre jussunk.

Én is megkíséreltem ezt a rendkívüli munkát T.: k, elindultam a magam útján, egész előlről kezdve. Most hivlak benneteket, hogy járjunk, dolgozzunk együtt.

Mi is a „terv”? A terv az építés, az alkotás organikus programja, az egésznek, valamint az összes részleteknek és teendőknek előre elgondolása. A T. k. az emberi előrelátás-nak megvalósulása, fizikai, gyakorlati megtestesülése.

Az előrelátás a legfőbb emberi képesség. Semilyen más élőlénynél, sem az anyagi természetben nincs meg. — Az a képessége, hogy előrelát és tervez, teszi az embert a szó magas értelmében emberré.

Képzeljük el, hogy mi van terv nélkül: ötletszerűség, szeszély, rendtelenség, káosz, hiábavaló erőfeszítés, egyik munka eredménye a másikét megsemmisíti, — ahogy magunk körül látjuk. Milyen rémisztően el van rontva a világ dolga, mert oly kevés előrelátással csinálják! . . . Ennek kimondhatatlan kár, szenvedés, elvesztett energiák, reménytelenség a következménye.

Terv nélkül kezdett nagy munkák sosem fejeződnek be, vagy egész másokká lesznek, mint aminek készültek. — Terv nélkül nem lehet magasabbrendű életet élni.

A terv csodás valami: a láthatóvá lett teremtés, — utólag érezzük, a bajokon, ha hiányzott, vagy ha rossz volt . . .

Primitív agyak fel nem fogják, terveket még olvasni sem képesek. Nem értik a terv készítésének horderejét, az alkotás roppant munkáját meg nem becsülik, — hisz az nem látható, s az, ami a lélek mélyén folyik le, legfeljebb valami, semmitmondó kép számukra . . . Magától értetődő, hogy a mű kész, nekik nem csodálatos, hogy van, még távolról sem sejtik a zsenit, a mérhetetlen küzdeést és fáradságot, mely létrehozta.

Hányan látják a bonyolult tervekben a teremtés szikráját, jövő, templomok, városok, társadalmak lelki képét? — A rövidlátó agy legfeljebb reggeltől estig tud előre gondolni.

Az emberek nevetnek a terveken: álom, légvár, — mondják — a tervező: egyszerűen bolond . . . A kész épület, az valami természetes, de az építés fáradtsága: semmi, a szűk agyak legfeljebb a téglahordó dolgát értik meg. — Ezért a tervező sorsa *martirum*. A társadalom nemcsak nem segíti őt tragikus küzdelmében, hanem ezer akadályt gördít útjába.

Nemcsak a primitív ember, de a primitív társadalom sem ismer terv-et. napról-napra él, zsarnok szeszélyéből, véletlenségek és a természet játéka szerint.

Csak különös szerencse, ha a lenézett, kinevetett és agyonhajsolt tervezők eszméiből a történelem folyamán megszületik valami. Szinte csoda, hogy a barbárság e tengere közepette mégis mennyi remekmű, nagy felfedezés, jó eszme valósul meg.

Ez t. k. reményt kell hogy ébresszen bennünk. — Azonban bizonyos, hogy eddig az emberiségben élő, semmilyen viharban ki nem hunyó isteni szikra csak rendszertelenül dolgozhatott, kegyetlen sorsra utalva.

Az emberiség nem ismeri igazi kincseit, nincs tudatában értékeinek, mint gyermek, aki játékból remekművet tör össze, vagy apró állatokat kinez.

De az emberek száma megnőtt, a társadalmak komplikálódtak. Az előrelátás már a pusztá megélhetés miatt is mind szükségesebb, nélkülözhetetlenebb.

A terv hiánya, vagy hibája mindig végzetes következményekkel járt. Másrészt az utolsó félszázadban nagy városok keletkeztek, roppant építkezések, technikai művek, bámulatos gépek. — Ezek lassanként ránevelték az emberiséget az előrelátásra.

Ma már nevetséges az, aki házat, gyárat, hidat, üzleti vállalkozást számítás, terv nélkül kezd. — De még ábránd a városterv, még szinte bűn közgazdaságot vagy társadalmat tervezni.

Az egyént ki életét véletlenre bizza — lenézzük. De gyanakszunk, ha valaki azt állítja, hogy a társadalom életét nem lehet a sors vak veszélyére bízni. A legkisebb boltos is kalkulál, beoszt, tervez — de a világgazdaságba rendet belevinni akarni, sokak szerint felforgatás.

T.:k, az ezotérikus bölcseledésként indult munkám ime a legvéresebb, leggyakorlatibb aktualitásba futott ki. — En úgy érzem, hogy itt mély, szoros, szétvágható összefüggés van. — Nem filozofia az mely elszakadt az élettől, de ne hagyja azt se, hogy szolgáljává legyen a vak törtetésnek: vezetője, irányítója, azaz tervezője legyen!

Ki beszélt háboru előtt tervről?

Senki sem értette volna meg ezt a fogalmat. A legtöbb embernek ugy volt jó, ahogy volt. Sokan épenséggel azt hitték, örökké ugy volt és örökké ugy is marad. Akik nem tudnak egy nap hosszánál tovább előregondolni, a profán főmeg. azt képzelte, hogy sose tehet másképp . . .

Milyen ironia, s milyen tanulság!

Csak mi szk.:k, az építők kis csoportja, már akkor dolgoztunk, reformáltunk, terveztünk . . . mindig jobbat, újat akartunk. — Ez az előrelátás ma igazolja törekvéseinket, igazolja eszméinket, feljogosít és kötelez a mai időknek megfelelően tovább dolgozni.

A háboru borzalmas katasztrófája s az utána következő események milliók szemét nyitották ki. Mind világosabb lett a helyzet, melynek jellemzését a következő négy pontban foglalhatom össze:

1. Mig a technika rendszeresen, logikusan fejlődött, geometriai haladvány szerint, addig a közgazdaság és a társadalom szervezete nem fejlődött vele együtt. Sok tekintetben még mindig egyenesen középkori intézményeink vannak.

2. Az emberek száma rendkívül megnőtt, a föld és a gép mindent meg is adhatna nekik, — mégis a nyomor türhetetlenné vált a példátlan bőség közepette.

3. Hiába tervez, számol, a legszigorubb a magángazdaság, — mindent hatalomra dönt a senki által nem irányított közgazdaság káosza.

4. Mai berendezéseink fejlettsége mellett a világon minden összefügg: autarkia, lokálpolitika lehetetlen, — mégis a világgazdaságban, a világpolitikában

teljes a zürzavar a lokális tényezők hatalmaskodása miatt, kik csak saját érdekeikkel törődnek.

A következményeket ismerjük . . . Olyan ez az állapot, mint egy kocsi, melynek minden kereke más sebességgel forog. Ki ülne rá egy ilyen járműre? — S mégis ebben utazunk, Iszonyuan ráz, szüntelen remegünk. hogy felfordul — s mégis ebben utazunk. — De bolond, vagy bünös, aki ezen a helyzeten változtatni akar . . .

Ilyen viszonyok közt, csak alig néhány éve; felmerült a *terv eszméje*.

Terv annyi, mint véget vetni bizonytalanságnak, kríziseknek, munkanélküliségnek, áruk elpusztításának, gondnak, nélkülözésnek, háboru rémének, kétségbeesésnek, az emberiség ezer boldogtalanságának.

Terv annyi, mint reménység, rend, béke, jólét, nyugalom, alkotás, a boldogság biztos ígérete. — *Terv* valami, amelynek alapján *építeni* lehet: házat, várost, gazdaságot, társadalmat, szebb jövőt igazi emberi életet.

A *Terv eszméje: a ma vallása*. . . Mussolini, Stálin, Hitler, technokraták tudósok, fantasztaák, fiatalok, öregek, — mind terveket csinálnak, vagy terveikért rajonganak, vagy egyik tervet, meggyőződésből, rákényszerítik a másik terv hűveire Németországban a négyéves terv serege agyonütötte az ötéves terv barátait.

Az államok sem maradnak el: szanálnak, konvertálnak, racionalizálnak, le és felépítenek, beavatkoznak a magángazdaságba, a magánéletbe és „nemzeti munkaterv”-eket hirdetnek meggyötört lakosságuknak.

A nemzetközi életben ugyanezt látjuk: új államok, népszövetség, páneurópa, nemzetközi csoportok, antantok, dunai federáció és más hasonló címek alatt.

Még a városok is így akarják rendbehozni a mult hibáit: Róma 2 millió, Berlin 10 millió, New-York 20 millió lakosra tervez, Budapest tíz éves szabályozást készít elő és nincs jelentékenyebb város, mely legalább egy városrész megtervezésével vagy átépítésével ne foglalkoznék.

Csupa *terv* a világ! . . . repkednek a levegőben, mindenkit szédítenek, vagy kényszerítenek, — közben a káosz fojtogat bennünket és mi lélekszakadva lessük a terveket és várjuk az *igazit* . . .

Mikor csinálják meg végre a mozgósítási tervet a világ felépítésére, az emberiség boldogítására?

Itt a műly T.:k, dolgozzunk a *terv*-en, valósítsunk meg a V. N. É. M.-nek *terv*-ét, az ő Templomának tervét dolgozzuk ki emberi viszonylatban. — „A terv a mestereknek van fenntartva” — mondja káténk. Tanulmányozzuk hát a rajz-táblát, mestereink bölcsessége vezessen, hordjuk a téglát, kövessünk el mindent, hogy a rossz terveket megakadályozzuk, s a jókat hirdessük, Szüntelen tanulmányozzuk az alaptervet, javítsuk a magunk kis részletrajzeit, s főleg *segítsünk* teljes szívvvel minden embert, aki komolyan *tervez*.

Ezt a feladatot senki más el nem végzi. Már pedig olyan korszakot élünk, mikor jobban, mint valaha szükség van a *terv*-re, a jóra, az igazira, Szedjük össze minden erőnket, tegyük hozzá jószándékunknak minden szépségét és elménk minden bölcsességét, hogy elkészüljön a nagy *terv*, amelyet az emberiség vár.

Amikor pedig meg fogja valósítani két hatalmas tényező: a természet rendjének parancsoló szükségessége és az igaz emberek kifogyhatatlan idealizmusa.

BELFÖLDI SZABADKÖMÜVESSÉG

Az Unió munkája. Február 21-én III. fokú munkán mesterré avatta az Unió dr. P. G. és ifj. Sz. M. t-tket. Örömmel üdvözölte ezalkalommal a p hónapok óta tartó szabadságáról visszatért főm.-ét, dr. J. J.-t, aki megindult szá- vakkal emlékezett meg a távollétében ör. kel-be költözött Csifó Salamon t. főm.-ről, két év óta hűséges munkatársáról a Keleten. Dr. P. G., mint ujonnan fel- avatott mester t vallomást jett aztán a test- vériségről, melyet e lap jelen száma közöl. Február 28-án G. M. t. tartott előadást Oswald Spengler és a szabadkőművesség címmel. Március 7-én L. R. t tartot igen értékes és tanulságos előadást „Tömeg- pszichologia és tömegpszichózis” címmel. Tartalmas hozzászólások után kialakult az a terv, hogy a p szépszámu tanártagjai és az Infrăiurea Neamului p tanártagjai bevonásával pedagógiai szemináriumot ren- deznek az Únióban az ifjuság szks szel- lemű nevelésének tervszerű irányítására. Dr. P. G. t megbízást kapott mesterré- avatása alkalmából, hogy kíséreljen meg mindent az alvó tordai szks kör feltá- masztására. A március 7-i munkán pa- rentálta el J. J. dr. főm. ör. kel.-be költözött dr. Szöllőssy János t.-t.

Szöllőssy János dr. Értékes láncsze- me költözött ismét ör. kel.-be az Unionak, dr. Szöllőssy János személyében. Szöl- lössy dr. csak pár éve költözött Szászvá- rosról Kolozsvár kel.-ére és mindössze két év óta tagja a tv.-i láncnak. Még díjemelésben sem részesülhetett, mert avatása után rövid pár hónappal alattomos betegség tette képtelenné a további mun- kára s azóta szakadatlan szenvedés volt számára az élet most bekövetkezett halá- láig. A profán életben értékes munkás- ságot fejtett ki Szöllőssy t., mint bank- igazgató, ügyvéd és a kolozsvári ref. egyházkerület jogtanácsosa és a leány- gimnáziumának gondnoka. Ha a beteg-

sége olyan korán meg nem gátolja, bi- zonytal a páholyunka számára is nye- reséget jelentett volna minden körben rokonszenves személye. Így csak a korán elveszített reménységet gyászoljuk benne. Mindössze 52 éves volt. A tt. nagy számu jelenléte emelte a temetésén, megnyilvánult imponzáns részvétet.

A Concordia munkája. Az Arad keletén nagy eredményekkel dolgozó Concordia munkáját a folyó naptári év kezdetén rövid időre külső körülmények bénították meg. Ez hátráltatta munkater- vének kialakításában is, melynek végre- hajtását azonban, mióta az akadályok el- hártultak, annál serényebb ütemben foly- tatja. Az érdekes munkaterv ismeretését csak most adhatjuk azzal az érzéssel, hogy a jövőre vonatkozóan mintául állít- hatjuk a pp elé. Egy összefüggő, tíz előadásra tervezett sorozatot és nyolc al- kalmi előadást ölel föl ez a munkaterv, mely mellett vendégelőadó tt-eket is meg- hívott a p, hogy ezzel is hozzájáruljon a pp közötti szellemi anyagcsere előmozdi- tásához. — „Az államok alakulásáról” címmel a következő kérdéseket veszi ka- lapács alá: 1. A feudális állam és az abszolutizmus. 2. Állami beavatkozás. Tervgazdaság. 3. Cobdentől Hitlerig. 4. Fasizmus és Korporációs álla m. 5. A diktátor lélektana. 6. Az orosz állambe- rendezés. 7. A nemzeti államok kialaku- lása és a nemzetiségek. 8. Antiszemiliz- mus, fajgyűlölet. 9. A fajbiológia alapja, nemzet és faj. A sorozatot dr. Szöllősi Zsigmond főm. t. bevezető előadása nyi- totta meg február 16-án. Állami beavat- kozás és tervgazdaság címen, dr. R. S. t február 22-én tartotta meg előadását. A nyolc alkalmi előadás tárgya: 1. Ok- tató munka. A szkség formái és értelme. 2. Légy jó. (A tanító szksége). 3. A szkség történetéből. 4. A demokrácia és jövője. 5. Humanitárius lélek. 6. Egy régi szks élet tanulságai. 7. Sajtó, film,

színház az állam szolgálatában. 8. A tul-
szaporodás problémája (Malthus halálának
századik fordulójára). Vendégladókul az
Unioból Sz. J. t. „A család védelme”
és D. I. t. „Az autarchiáról” tartottak elő-
adást. Felavattak ebben a naptári évben a
Concordiában 9 keresőt és a március 1-i
munkán beható tárgyalás alá vették a
M. L. N. R.-val kialakult új viszonyunkat.

A SZERKESZTŐSÉG KÉRÉSE.

A Testvériség huzamosabb idő óta nél-
külöz beszámolókat a Bethlen Gábor,
a Bihar és a Pax pp munkájáról. Tu-
dosító tt-einket szeretettel kérjük, hogy
legkésőbb minden hónap 10-ig küldjék

be beszámolóikat az előző hónap esé-
ményeiről a pp-ban, mert a Testvériség
csak így tehet eleget annak az önként
vállalt feladatának, hogy összekötő sze-
repet töltsön be a tv pp között. Ugyanerre
kérjük azokat a külföldi pp-kat is, melyek
szeretetteljes érdeklődéssel figyelik és
támogatják munkájában a Testvériséget.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK. Dr. Jancsó
Elemér: „A magyar szabadkőművesség irodalmi
és művelődéstörténelmi szerepe kialakulásától nap-
jainkig” című cikkének közlését technikai akadá-
lyok miatt csak a következő számban kezdjük
meg.

H I R E K A N A G Y V I L Á G B Ó L

Ausztria.

Még meg nem erősített hírek szerint
a bécsi pp munkáját bizonytalan időre
beszüntették.

Philippi.

A Massachusett n. p. megkezdte
Chinában működését 1863-ban. Az Angol
n. p. 1844., az Ir 1919-ben, a skóciai
1864-ben, s azóta állandóan működnek.
Frank L. Simpson tv.: kezdeményezé-
sére mozgalom indult meg egy sanghai
p. alakítására, mely részben idegen, rész-
ben kínai alapítókból állana, A Massachu-
sett n. p. kételkedett ezen alapítás cél-
szerűségében. H. W. Dean keleti utjának
célja — az angliai, Ir és Skót np. tiszt-
viselőivel való megbeszélés után az
volt, hogy tanulmányozza, nem volna-e
kedvezően visszahatása ennek a p ala-
pításnak. A helyzet tisztázása után H.
W. Dean visszautasította a p működési
engedélyének megadását. Az alapítók a
Philippi np.-hoz fordultak engedélyezésért.
Philippi np. az engedélyt megadta annak
dacára, hogy tudomása volt Mussachusett
np. elutasító álláspontjáról. A Philippi np.
mozgalmat indított további p. alapítására
és kijelentette, hogy céljának tekinti hogy a
szabadkőműveséget a kelet népeinél elter-
jessze. Azt a szándékukat, hogy Kinában

np.-t alapítsanak kínai tagokkal nem fit-
kolták. Dean tv.: megszervezett egy bi-
zottságot az Angol, Ir, Skót és Massa-
chusett n. pp. képviselőiben. A Philippi
np. t és meghívták az értekezetre, mely
meghívást visszautasították. Az értekezet
álláspontja az volt, hogy a pp.-nak van-
nak értékes kínai tagjai. De az, hogy
egy kínai np. alapítása miatt sebtében
összeszedett kínai tv-eket vegyenek fel ez
nem áll a testvériség érdekében.

A Philippi n. p. a négy n. p. filia-
kozását nem vette figyelembe. A Mas-
sachusett n. p. megszakította az össze-
kötetést a Philippi n. p.-al s az Angol
n. p. 1930 dec. 6-i negyedévi gyűlésén
csatlakozott hozzá.

Az angol n. p. közlése szerint a múlt
évben 53 új p.-t alapítottak (17-et Lon-
donban, 30-at vidéken és 6-ot a tengeren
tul). A londoni n. p.-hoz tartozó pp.
száma 4754 (1166 Londonban, 2870
vidéken a többi tengeren tul.)

Svédország.

41 p. van és 24.000 tv.: A pp.
főm.-ét élethoszigan választják. A n. m.
a király.

Amerika

Az amerikai szk.-ség a gazdasági
krízis következtében súlyos veszteséget

szenvedett ft.: elvesztése miatt. A szá- badkőműves páholyok összessége az Egy. Államokban 16249. A ftv-ek száma 3.081,366. A mult év folyamán veszte- ség taglétszámban 143.366.

Kanada.

A kanadai pp. száma 1379, 201.453 taggal. A tavalyihoz képest taglétszámban 4705 a veszteség.

Magyarország

Bakonyi Kálmán 75 éves. Barátai- nak, tisztelőinek nagytábora ünnepelte március hó 13-án nagyérdemű vezérünk *Bakonyi Kálmán* 75-ik születésnapját. Az a nagy tisztelt és szeretet, mely őt minden oldalról övezi, az ünnepi vacso- rán is teljes visszhangra talált. *Bakonyi Kálmán* egész életét a baráti kör esz- méinek szentelte és mindazok, akik ma a baráti kör tagjai, hűséges ragaszkodás- sal tisztelik benne tanítómesterüket. Az ünnepi vacsora keretében dr. B. Gy. kö- szöntette elsőnek az ünnepeltet és a ven- dégeket. Utána B. J., majd Sz. J. az összes baráti körök nevében, Dr. P. Gy. az ő szűkebb baráti köre nevében, emelt szót. Bécsi tisztelői és baráti képvisel- tében Dr. O. B. köszöntötte *Bakonyi-t* és baráti köre nevében 1.500 pengős ala- pitványt jelentett be azzal a céllal, hogy ez az összeg és a később baráti és tisztelői részéről hasonló célra megszavazandó összegek, külföldön található magyar vo- natkozású irodalmi, kulturális és történelmi emlékek felkutatására és a kiadására szol- gáljanak. Dr. F. I. köszöntette hűséges barátját *Bakonyi Kálmán-t* és a szónokok sorát Dr. E. A. zárta le aki fiatal bará- tai nevében intézte az ünnepelttől sza- vait. Az ünnepi vacsora a legmelegebb és a legszebb hangulatban folyt le és ar- ról mindenki, *Bakonyi Kálmán* hervad- hatatlan érdemeinek elismerésével és iránta érzett végtelen tiszteltetének és szereteté- nek érzésével távozott.

Németország

A *Vossische Zeitung* a közelmultban az alábbi adatokkal ismertette a mai Né-

metország olvasói előtt a német szkség történelét: *Göring* porosz miniszterelnök rendeletei egyelőre végét vetették Német- országban a szks életnek. Ez a mozga- lom Angliából érkezett a kontinensre, ahol először Hamburgban vetette meg a lábát. Történetének kezdetén érdekes do- log történt, mely megadta a lehetőséget a németországi szkség szinte mesébeillően gyors terjedésének. Két évvel az első hamburgi p. megalakítása után, 1739-ben a hamburgi p. főmestere Oberg, rende- letet kapott Allbedyll tábornoktól, hogy Albrecht Wolfgang lippei uralkodó gróf kívánságára, aki Angliában csatlakozott a szövetséghez, küldöttséget vezessen Braunschweigba, hogy ott egy „Illustre inconnu“-t a testvéri láncba sorozzon be. Ez a „nemes ismeretlen“ Poroszország akkori trónörököse, Frigyes herceg, a ké- sőbbi II. Frigyes porosz király volt.

Hogy milyen nagy szerepet töltött be ezután a magas arisztokrácia a német szkség kifejlesztésében és hogy váltódott ez föl a szellemi Németország kiválósá- gainak a szkshez való özönlésével — hogy csak pár nevet említsünk: Goethe, Herder, Lessing, Fichte — azt a be nem avatottak is ismerik már. Ugyanugy is- mert dolog a már korai időkben kezdődő szétforgácsolódás is, mely egész sor nagy- páholyra és rítusra osztotta a német szks- séget, melynek tarkaságához hasonlót egyetlen külföldi szkség sem mutathat föl. Be lehetne számolni ezeknek a ritu- soknak egymás elleni harcáról, ami nem éppen örvendetes bizonyítéka volt test- véri érzésüknek. Be lehetne számolni egyesülési törekvéseikről, melyeknek csak átmenetileg volt sikere, mert csak a szer- vezkedésre vonatkoztak és a szellem egy- ségével nem törődtek. Az egymás elleni küzdelemben is néha olyan eszközöket vettek igénybe, amilyenekre szellemi har- cokban alig van példa.

A német szkség, tisztán külsőségeit illetőleg, két csoportra esett szét. Egyik a humanitárius csoport volt, mert a régi angol hagyományokra épült fel és csak a

három johannita fokozatban dolgozó szks-
séget, a hat nagypáholyt ismerte el főké-
letesnek. Ezek voltak: a hamburgi nagy-
páholy, a szászországi orsz. nagypáholy,
a beyreuti Zur Sonne nagyp., az Eklek-
tikus Szks Szövetség nagy anyapáholya
Majnafrankfurtban, a darmstadti „Zur
Eintracht“ és a lipcsei „Deutsche Bruder-
kette“ nagypáholy. Ezekkel állott szemben
a keresztény szkség, a három óporosz
nagypáholy, amelyek a szentélyeikbe való
felvételt a keresztény hithez kötötték és
a jánosrendi három fokhoz a magasabb
fokokat is hozzávették. Ezek voltak a
Zu den drei Weltkugeln nagy nemzeti
anyapáholy, a Grosse Landesloge és a
Zur Freundschaft porosz nagypáholy (az-
előtt Royal York). A három nemzeti
nagypáholyt III. Frigyes Vilmos 1798-as
edictuma tette csak törvényessé. De ezek-
kel párhuzamosan egész sor új nagypá-
holy alakult anélkül, hogy kifogásolták
volna fennállásukat.

A birodalom megalakulásakor, mint-
hogy a tulságosan sokféle ritust német
szks körökben gyengeségnek érezték,
egyetlen nagypáholy alakításának eszmé-
jét igyekeztek népszerűvé tenni. Ennek a
gondolatnak főképviselője éppen Frigyes
Vilmos porosz trónörökös volt, a későbbi
Frigyes császár, aki ugyanugy, mint apja,
I. Vilmos, tevékeny szks volt. Hogy ez
az egységesítés még sem sikerült, a alig-
hanem egyik főoka lett a német szkség
hanyatlásának.

1870 után a német szkség, mely
még mindig élénk tevékenységet fejtett ki,
lényegében hanyatlásnak indult. Ez a
hanyatlás azonban nem tisztán a szkségre
volt jellemző, hanem arra a német pol-
gárságra is, mely a császárság ideje alatt
elfordult a haladás és szabadság eszmé-
nyeitől. A német szks pp pedig jórészt
továbbra is ebből a polgárságból tobor-
zódtak. Az arisztokratikus porosz pp pe-
dig a lehető legtávolabb állottak a szks
szellemtől. Itt-ott, egy-egy páholyban még
időnként fellángolt az igazi szks szellem,
de a császárság korának általános felfo-
gása nem kedvezett ennek a szellemnek.

A nemzeti szocialisták tiltó rendszabályai
most egyelőre pontot tesznek a német
szks mozgalom után, melynek örök büsz-
kesége marad, hogy a német szellem
legnagyobb egyéniségei is szövetségükben
dolgoztak.

A német nagy lap cikkét rovatban
közöljük itt. A cikk hangja természetesen
nem annyira szókimondó a szkség érté-
keinek elismerésében, de a mai német
viszonyok közt az is hősiesség számba
megy, hogy tárgyilagos hangon próbálja
az olvasó elé tárni a német szks multat.

Hirek az A. M. I.-ból. Az A. M.
I. választmánya 1933. májusi Brüsszelben
és 1933. szeptemberi Prágában megtar-
tott gyűlésén foglalkozott a különböző
nagypáholyoknak az A. M. I. kebelébe
való felvételi kéréseivel. Ezek között az
Uruguay np. felvételét az uruguayi szkség
helyzetének tisztázásáig függőben tartják.
A romániai np. felvételét megszavatták.
Élénk vitára ad alkalmat londoni szék-
helyvel működő itáliai np. felvétele. Elha-
fázták, hogy a tárgyalásokat, tovább
folytatják további információk szerzése vé-
gett felvilágosítást kér az A. M. I., hogy
ez az új nagypáholy nem a hajdani Nagy
Oriens folytatása-e?

Részletes jelentés foglalkozik a német-
országi politikai eseményekkel.

A spanyol nagyoriens ajánlatára fog-
lalkoznak az olyan tt ügyével, akik szksi
választott bíróság által kiválnak és másutt
őhajtanak felvétetni. A spanyol nagyoriens
következőképen foglalja össze kérdéseit:

1. Szabad oly tt-t akik fenhatóságuk-
tól kiváltak, más fenhatóságnak felvenni?
2. Ha ezeket valamelyik p. mégis
jóhiszeműleg felvette, milyen legyen a p.
követendő magatartása?

3. Amennyiben pp. vagy fenhatósá-
gok, melyek tt-t ilyen körülmények közöt
felvettek és semmi határozatot nem hoz-
nak, dacára annak, hogy a körülmények
tudomásukra jutottak, milyen intézkedések
történjenek ezen fenhatóságok ellen?

Tekintettel a kérdés kényes voltára,
hármás bizottságot küldenek ki az előzetes
tárgyalásokra!